КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан
_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)
“____” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

спеціалізація: «Фінанси, митна та податкова справа»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент» для студентів за галуззю галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціалізації «Фінанси, митна та податкова справа» освітнього ступеня бакалавр денної форми навчання

«28» серпня 2020 року – 28 с.

Розробник: Карпінський Б.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Комарницька Г.О.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

© Карпінський Б.А., 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

РОЗДІЛИ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА 3

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 5

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 5

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 6

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 10

РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ 12

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять 13

7.2 Календарно-тематичний план семінарських занять, заліків по модулях 15

7.3 Графік консультацій 16

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ 16

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ 18

9.1 Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів 18

9.2 Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів 19

9.3 Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю 21

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 21

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ 22

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ 24

РОЗДІЛ 13. ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ 25

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни

Узагальнена й інтегрована сукупність управлінських відносин у підсистемах організації, її стосунки із зовнішнім середовищем та загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління організацією; управлінські відносини.

Мета навчальної дисципліни

Систематизація й формування комплексу знань у сфері управління організацією (підприємством) з позиції системного підходу: вивчення підприємства як соціально-економічної системи, основними параметрами якої є цільове призначення, правові та нормативні засади діяльності, ресурси, процеси і структура, розподіл праці та ролей, соціальні відносини, що формують її організаційну культуру і забезпечують синергічний ефект діяльності.

Основні завдання

Підготовка студентів з питань суті менеджменту й підприємства, взаємозв’язок його внутрішніх елементів та зовнішнього середовища; особливість менеджменту на різних етапах життєвого циклу підприємства; специфіка управління різновидами підприємств та їх об'єднань; соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності; ефективність управління підприємством; управління ризикозахищеністю підприємства, ознак та причин виникнення кризових ситуацій та ризику; стратегія розвитку організації та критеріїв її вибору; напрямки організаційного розвитку підприємства; створення та реєстрація підприємств різної організаційно-правової форми; організація основних видів управлінської діяльності; інтегральна оцінка факторів ризику та антикризового управління; аналіз ефективності управління та управлінського консультування.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: «Філософія», «Статистика» «Фінанси суб'єктів підприємництва», «Бухгалтерський облік», «Фінанси зовнішньоекономічної діяльності» та передує вивченню навчальних дисциплін: «Фінансовий ринок», «Банківська система», «Страхування», «Міжнародні фінанси».

Вимоги до знань і умінь

а) знати:

– предмет, завдання і зміст дисципліни;

– теоретико-методологічні засади менеджменту організацій;

– економічну сутність, роль в економіці, характеристики і типи організацій;

– напрями підвищення конкурентоспроможності організації та особистої ефективності менеджерів.

б) уміти:

– аналізувати чинники динамічного бізнес-середовища організації;

– приймати фахові рішення у процесі проектування і вдосконалення організаційної та виробничої структури підприємств;

– розроблювати стратегію розвитку організації та забезпечувати її реалізацію;

– координувати діяльність служб і підрозділів організації у сфері управління фінансами, виробництвом, інноваціями, інвестиціями, персоналом, маркетингом;

– застосовувати сучасні технології управління організаційними процесами і організаційною поведінкою персоналу; оцінювати ефективність розвитку організацій.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	**Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою**
2. Алгоритмічний	**Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій**
3. Творчий	**Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій**

Навчальна програма складена на **4** кредити.
Форми контролю екзамен.

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ»

Характеристика навчальної дисципліни	
Шифр та найменування галузі знань: *07 «Управління та адміністрування»*	**Цикл дисциплін за навчальним планом:** ***«Менеджмент»*** *– нормативна навчальна дисципліна*
Код та назва спеціальності: *072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*	**Освітній ступінь:** *бакалавр*
Курс: *3* **Семестр:** *5*	**Методи навчання:** *лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ (творчі завдання), робота в бібліотеці, Інтернеті, захист реферативних робіт, складання схем, таблиць тощо*

Кількість кредитів ECTS	**Кількість годин**	**Кількість аудиторних годин**	**Лекції**	**Семінари, практичні, лабораторні**	**Самостійна робота студента (СРС)**	**Індивідуальна робота студента (ІР)**
4	**120**	**48**	**32**	**16**	**48**	**26**

Кількість тижневих годин	**Кількість змістових модулів (тем)**	**Кількість заліків по модулях**	**Вид контролю**
3	**16**	**1**	**екзамен**

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	**Назва теми**
1.	Менеджмент: сутність, роль та методологічні основи.
2.	Розвиток менеджменту як науки управління
3.	Принципи менеджменту, закони та закономірності.
4.	Функції менеджменту
5.	Система та процес управління
6.	Систематизація та планування в менеджменті
7	Організування як загальна функція менеджменту
8.	Організація взаємодії як функція менеджменту.
9.	Мотивування як загальна функція менеджменту.
10.	Контролювання як загальна функція менеджменту.

11	Інноваційний менеджмент у системі управління
12.	Керівництво та лідерство.
13	Управління конфліктами, змінами і стресами
14.	Системи інформаційного забезпечення менеджменту
15.	Організаційна ефективність менеджменту – способи та критерії визначення
16.	Результативність та ефективність системи менеджменту

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. МЕНЕДЖМЕНТ: СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління.

Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

ТЕМА 2. РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК НАУКИ УПРАВЛІННЯ

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту.

Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

ТЕМА 3. ПРИНЦИПИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЗАКОНИ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ

Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту.

Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.

ТЕМА 4. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

ТЕМА 5. СИСТЕМА ТА ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ

Процес управління як система взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, надійність.

Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до

прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Класифікація методів обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

ТЕМА 6. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ В МЕНЕДЖМЕНТІ

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування. Політика, плавила, процедури.

Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей.

ТЕМА 7. ОРГАНІЗУВАННЯ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність функції організування та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.

Повноваження, обов'язки, відповідальність. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Департаменталізація. Взаємодія структур організації.

ТЕМА 8. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ЯК ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ.

Поняття організації взаємодії як функції менеджменту. Владні повноваження, відповідальність і делегування. Організаційні структури управління.

ТЕМА 9. МОТИВУВАННЯ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Зіставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

ТЕМА 10. КОНТРОЛЮВАННЯ ЯК ЗАГАЛЬНА ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Поняття контролювання та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок під час контролю. Види управлінського контролювання.

ТЕМА 11. ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Економічна сутність інновацій, їх специфіка, класифікація та взаємозв'язок. Мета, завдання і функції інноваційного менеджменту. Сфери дії інноваційних процесів на підприємстві. Вибір інноваційної стратегії та управління нею на підприємстві. Управління виробничими інноваційними технологіями. Управління інноваційними та дослідницькими проектами. Ефективність використання інновацій.

ТЕМА 12. КЕРІВНИЦТВО ТА ЛІДЕРСТВО

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера.

Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

ТЕМА 13. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ, ЗМІНАМИ І СТРЕСАМИ

Природа конфлікту в організації. Типи конфліктів. Причини конфлікту. Управління конфліктною ситуацією (структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів) упрвління конфліктами, організаційними змінами і стресами.

ТЕМА 14. СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Система інформаційного забезпечення менеджменту, елементи системи інформаційного забезпечення менеджменту, методологічні передумови виникнення інтегрованих систем інформаційного забезпечення менеджменту. Відмінності між інтегрованими системами інформаційного менеджменту та інших інформаційних систем.

ТЕМА 15. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЕФЕКТИВНІСТЬ – СПОСОБИ ТА КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ

Визначення терміну «організаційна ефективність». Підходи до вивчення організаційної ефективності — цільовий, системний і вибірковий. Види ефективності: зовнішня, загальна, ринкова, стратегічна (цільова), витратна, оперативна, ефективність інноваційного проекту. Критерії організаційної ефективності. Монокритеріальний і полікритеріальний підхід до формування організаційної ефективності. Система критеріїв, за якими

може оцінюватись ефективність діяльності організації. Результативність системи менеджменту.

ТЕМА 16. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Визначення поняття «результат». Обґрунтування необхідності формування критеріїв оцінки результативності й механізмів їх забезпечення. Результативність. Фактори, що впливають на результативність організації. Система управління результатами. Схема результативності організаційної системи.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акер Д. Стратегическое рыночное управление / Д. Акер. Пер. с англ.; под ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 2002. – 544 с.
2. Акімова Т. А. Теорія організації: навч. посібник/ Т. А. Акімова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2017. – 367 з.
3. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. – СПб. : Питер Ком, 2002. – 416 с.
4. Балабанова Л. В. Управління персоналом: Навч. посіб. / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 512 с.
5. Боумэн К. Основы стратегического менеджмента / К. Боумэн. – М. : Банки и биржи; Издат. об-ние «ЮНИТИ», 2003. – 153 с.
6. Виноградський М. Д., Виноградська А. М., Шканова О. М. Управління персоналом. 2-ге видання: Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 502 с.
7. Виханский О. С. Стратегическое управление / О. С. Виханский. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарика, 2005. – 296 с.
8. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум. Навч. посібник. - К. : «Магнолія плюс», Львів: «Новий світ – 2000», 2003. - 336 с.
9. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання / В.Г. Герасимчук. – К.: КНЕУ, 2006. – 360 с.
10. Господарський Кодекс України. – К. : Парламентське видавництво, 2003.
11. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту. Підручник. – Львів : Бак, 2009. – 429 с.
12. Дикань Н.В., Борисенко LI. Менеджмент: Навч. посіб. – К. : Знання, 2008. – 389 с. – (Вища освіта XXI століття).
13. Осовська Г.В., Осовський О.А. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-є, перероблене і доповнене. – К. : «Кондор», 2006. – 664 с.
14. Про лідерство. – К. : КМ-БУКС, 2018. – 216 с.
15. Друкер П. Завдання менеджменту в XXI столітті. – М. : Вільямс, 2010. - 272с.
16. Идрисов А.Б. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций / А.Б. Идрисов, С.В. Картышев, А.В. Постников. – М. : ИИД «ФИЛИНЪ», 2006. – 272 с.
17. Касьяненко В. О. Моделювання та прогнозування економічних процесів / В. О. Касьяненко, Л. В. Старченко. – С. : Університетська книга, 2006. – 185 с.
18. Карпінський Б.А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта. Монографія. – Львів : Колір ПРО, 2016. – 534 с. (Серія «Держава і стратегіологія»).
19. Карпінський Б.А., Карпінська О.Б., Грищишин О.П. Конфлікти та стреси в публічному адмініструванні і їх вплив на ефективність державотворчого патріотизму нації // Молодий вчений. – 2020. – № 5. – С. 21–26.
20. Кириченко О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / О. Кириченко, І. Ковас, А. Ятченко. – К. : Фінансист, 2004. – 548 с.
21. Конституція України. Затверджена ВР України 28.06.1996 р. // Відомості ВР України. – 1996. – №30.
22. Круглов М.И. Стратегическое управление компанией / Круглов М.И.. – М. : РДЛ, 2005. – 768 с.

23. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту. Підручник. – К. : Академвидав, 2003. – 416 с.
24. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л. І. Федулової. – К. : Либідь, 2014. – 448 с.
25. Менеджмент: Практические ситуации, деловые игры, упражнения. – СПб : Питер, 2000. – 144 с.
26. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер. з англ. / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі. – М. : «Дело», 1992. – 702 с.
27. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Менеджмент» для студентів спеціалізації «Менеджмент організацій» усіх форм навчання / укл. С.К. Потьомкін, Л.О. Шишмарьова, Л.А. Лисенко та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 188 с.
28. Міщенко А.П. Стратегічне управління / А.П. Міщенко. – К. : ЦУЛ, 2004. – 336 с.
29. Монастирський Г.Л. Теорія організації: Навч. посіб. – К.: Знання, 2016. – 319 с.
30. Мурашко М.І. Менеджмент персоналу: Навч. посіб. – 3-те вид., випр. і дон. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2018. – 435 с.
31. Основи менеджменту / За науковою ред. проф. В. Г. Федоренка – К. : Алерта, 2007. – 420 с.
32. Петруня Ю. Є., Говоруха В. Б., Літовченко Б. В. та ін. Прийняття управлінських рішень. Навч. посіб./ за ред. Ю. Є. Петруні. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 216 с.
33. Практичні завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Менеджмент» для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» усіх форм навчання / укл. Н.Л. Гавкалова, А.В. Чистякова, Т.В. Кайнова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 52 с.
34. Рульєв В. А., Гуткевич С. О. Менеджмент. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 312 с.
35. Стратегическое планирование / Под ред. Э.А. Уткина. – М. : Ассоц. авторов и издателей «ТАНДЕМ»; Изд-во ЭКМОС, 2003. – 440 с.
36. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Под ред. А.П. Градова и Б.И. Кузина. – СПб. : Спец. лит., 2006. – 510 с.
37. Управління людськими ресурсами: філософські засади. Навчальний посібник під ред. д.ф.н., проф. В. Г. Воронкової. – К. : ВД «Професіонал», 2016. – 576 с.
38. Файоль А. Управління – це наука і мистецтво / А. Файоль, Г. Емерсон, Ф. Тейлор, Г. Форд. – М. : Республика, 1992. – 351 с.
39. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. – М. : Дело, 2001. – 448 с.
40. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации / Р.А. Фатхутдинов. – М. : Инфра, 2004. – 456с.
41. Хміль Ф.І. Менеджмент / Ф.І. Хміль. – К.: Вища школа, 2005. – 357 с.
42. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства. – 2-ге вид., Х76 перероб. і доп. – Київ : Кондор, 2018. – 434 с.
43. Шаповал М.І. Менеджмент якості / М.І. Шаповал. – К. : Т-во «Знання», 2003. – 475 с.
44. Schein E. H. Organizational culture and leadership. – San Fransisco, CA.: Jossey-Bass Inc., 2004. – 438 p. (The Jossey-Bass business & management series).

РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Сервер Верховної Ради України: http://www.rada.gov.ua/
2. Міністерство фінансів України http://www.minfin.gov.ua/
3. Державна податкова служба України http://www.sta.gov.ua/
4. Державна митна служба України http://www.customs.gov.ua/
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку http://www.ssmsc.gov.ua/
6. Рахункова палата України http://www.ac-rada.gov.ua/
7. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
8. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua
9. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва: http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/index
10. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua

РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва розділу, теми (змістового модуля)	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		всього	у тому числі		лекції	Семінари	заліки по модулях
			аудиторні	СРС/ ІР			
Тема 1	Менеджмент: сутність, роль та методологічні основи.	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 2	Розвиток менеджменту як науки управління	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 3	Принципи менеджменту, закони та закономірності.	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 4	Функції менеджменту	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 5	Система та процес управління	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 6	Систематизація та планування в менеджменті	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 7	Організування як загальна функція менеджменту	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 8	Організація взаємодії як функція менеджменту.	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 9	Мотивування як загальна функція менеджменту.	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 10	Контролювання як загальна функція менеджменту.	*8*	*3*	*3/2*	*2*	*1*	
Тема 11	Інноваційний менеджмент у системі управління	*8*	*3*	*3/1*	*2*	*1*	
Тема 12	Керівництво та лідерство.	*7*	*3*	*3/1*	*2*	*1*	
Тема 13	Управління конфліктами, змінами і стресами	*7*	*3*	*3/1*	*2*	*1*	
Тема 14	Системи інформаційного забезпечення менеджменту	*7*	*3*	*3/1*	*2*	*1*	
Тема 15	Організаційна ефективність менеджменту – способи та критерії визначення	*7*	*3*	*3/1*	*2*	*1*	
Тема 16	Результативність та ефективність системи менеджменту	*6*	*3*	*3*	*2*	*1*	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)				**48/26**			
Разом годин		**120**	**48**	**72**	**32**	**16**	

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7. 1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ занят-тя	Тема та короткий зміст заняття	К-сть годин
1	*2*	*3*
1.	***Лекційне заняття №1.*** **Тема 1. Менеджмент: сутність, роль та методологічні основи.** Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління. Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.	**2**
2.	***Лекційне заняття №2.*** **Тема 2. Розвиток менеджменту як науки управління** Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні**.**	**2**
3.	***Лекційне заняття №3.*** **Тема 3. Принципи менеджменту, закони та закономірності** Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.	**2**
4.	***Лекційне заняття №4.*** **Тема 4. Функції менеджменту** Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.	**2**
5.	***Лекційне заняття №5.*** **Тема 5. Система та процес управління** Процес управління як система взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, надійність.	**2**
6.	***Лекційне заняття №6.*** **Тема 6. Систематизація та планування в менеджменті** Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування. Політика, плавила, процедури. Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей.	**2**
7.	***Лекційне заняття №7.*** **Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту** Сутність функції організування та її місце в системі управління. Поняття та	**2**

	складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління.	
8.	***Лекційне заняття №8.*** **Тема 8. Організація взаємодії як функція менеджменту.** Поняття організації взаємодії як функції менеджменту. Владні повноваження, відповідальність і делегування. Організаційні структури управління.	**2**
9.	***Лекційне заняття №9*** **Тема 9. Мотивування як загальна функція менеджменту** Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Зіставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.	**2**
10.	***Лекційне заняття №10*** **Тема 10. Контролювання як загальна функція менеджменту** Поняття контролювання та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок під час контролю. Види управлінського контролювання.	**2**
11.	***Лекційне заняття №11*** **Тема 11. Інноваційний менеджмент у системі управління підприємством** Економічна сутність інновацій, їх специфіка, класифікація та взаємозв'язок. Мета, завдання і функції інноваційного менеджменту. Сфери дії інноваційних процесів на підприємстві. Вибір інноваційної стратегії та управління нею на підприємстві. Управління виробничими інноваційними технологіями. Управління інноваційними та дослідницькими проектами. Ефективність використання інновацій	**2**
12.	***Лекційне заняття №12*** **Тема 12. Керівництво та лідерство** Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.	**2**
13.	***Лекційне заняття №13*** **Тема 13. Управління конфліктами, змінами і стресами** Природа конфлікту в організації. Типи конфліктів. Причини конфлікту. Управління конфліктною ситуацією (структурні методи, міжособистісні стилі вирішення конфліктів) упрвління конфліктами, організаційними змінами і стресами.	**2**
14.	***Лекційне заняття №14*** **Тема 14. Системи інформаційного забезпечення менеджменту організації** Система інформаційного забезпечення менеджменту, елементи системи інформаційного забезпечення менеджменту, методологічні передумови виникнення інтегрованих систем інформаційного забезпечення менеджменту. Відмінності між інтегрованими системами інформаційного менеджменту та	**2**

	інших інформаційних систем.	
15.	***Лекційне заняття №15*** **Тема 15. Організаційна ефективність – способи та критерії визначення** Визначення терміну «організаційна ефективність». Підходи до вивчення організаційної ефективності — цільовий, системний і вибірковий. Види ефективності: зовнішня, загальна, ринкова, стратегічна (цільова), витратна, оперативна, ефективність інноваційного проекту. Критерії організаційної ефективності. Монокритеріальний і полікритеріальний підхід до формування організаційної ефективності. Система критеріїв, за якими може оцінюватись ефективність діяльності організації. Результативність системи менеджменту. Ефективність системи менеджменту. Витрати на управління.	**2**
16.	***Лекційне заняття №16*** **Тема 16. Результативність та ефективність системи менеджменту** Визначення поняття «результат». Обґрунтування необхідності формування критеріїв оцінки результативності й механізмів їх забезпечення. Результативність. Фактори, що впливають на результативність організації. Система управління результатами. Схема результативності організаційної системи.	**2**
Разом годин		**32**

7. 2 Календарно-тематичний план семінарських занять, заліків по модулях

№ заняття	Тема семінарського заняття. Заліки по модулях	Кількість годин
1.	***Семінарське заняття № 1.*** Тема 1. Менеджмент: сутність, роль та методологічні основи. Тема 2. Розвиток менеджменту як науки управління	**2**
2.	***Семінарське заняття № 2.*** Тема 3. Принципи менеджменту, закони та закономірності. Тема 4. Функції менеджменту	**2**
3.	***Семінарське заняття № 3.*** Тема 5 Система та процес управління Тема 6 Систематизація та планування в менеджменті	**2**
4.	***Семінарське заняття № 4.*** Тема 7 Організування як загальна функція менеджменту Тема 8. Організація взаємодії як функція менеджменту	**2**
5.	***Семінарське заняття № 5.*** Тема 9. Мотивування як загальна функція менеджменту Тема 10. Контролювання як загальна функція менеджменту	**2**
6.	***Семінарське заняття № 6.*** Тема 11 Інноваційний менеджмент у системі управління Тема 12 Керівництво та лідерство.	**2**
7.	***Семінарське заняття № 7.*** Тема 13 Управління конфліктами, змінами і стресами Тема 14 Системи інформаційного забезпечення менеджменту	**2**
8.	Тема 15.Організаційна ефективність менеджменту – способи та критерії визначення Тема 16.Результативність та ефективність системи менеджменту	**2**
Разом годин		**16**

7.3 Графік консультацій

№ з/п	Назва розділу, зміст консультації	Кількість годин
1	Консультація з організації та виконання самостійної роботи студентів Консультація з виконання й оформлення індивідуальної науково-дослідної роботи	2
2	Передекзаменаційна консультація	2
Разом годин		**4**

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Менеджмент як наука і мистецтво. Основні категорії менеджменту.
2. Організації та їх загальні характеристики.
3. Методи, принципи, закони і закономірності менеджменту.
4. Управління, спрямоване на успіх. Критерії ефективного управління.
5. Еволюція управління до XX століття.
6. Школа наукового управління.
7. Адміністративна (класична) школа управління.
8. Школа людських відносин. Біхевіористський підхід.
9. Кількісний підхід в науці управління.
10. Сутність системного підходу до управління організацією.
11. Процесний підхід в управлінні.
12. Ситуаційний підхід в управлінні.
13. Сучасна управлінська парадигма.
14. Розвиток управлінської науки в Україні.
15. Внутрішнє і зовнішнє середовища організації, їх характеристики, взаємозв’язок.
16. Цілі і задачі організації.
17. Організаційні структури. Розподіл праці в організації.
18. Людський фактор в діяльності організації.
19. Зовнішнє середовище організації, його характеристики.
20. Постачальники, споживачі і конкуренти організації.
21. Законодавство та державні органи влади.
22. Основні фактори середовища побічної дії.
23. Фактори міжнародного середовища в менеджменті.
24. Поняття та класифікація функцій менеджменту. Їх взаємозв’язок.
25. Управлінський процес. Управлінський цикл. Управлінські процедури.
26. Сутність та класифікація методів менеджменту.
27. Сутність планування, його види та їхній взаємозв’язок.
28. Поняття стратегічного планування.
29. Процес стратегічного планування.
30. Бюджет як засіб реалізації стратегії.
31. Тактика, політика, процедури і правила.
32. Управління по цілям.

33. Поняття мотивації. Потреби і винагороди.
34. Змістовні теорії мотивації.
35.Процесуальні теорії мотивації.
36.Стимулювання праці.
37. Поняття, зміст та види контролю. Системи контролю з зворотним зв’язком.
38.Етапи процесу контролю.
39.Поведінкові аспекти контролю.
40.Характеристики ефективного контролю. Економічність контролю.
41. Повноваження, обов’язки, відповідальність. Види повноважень.
42.Побудова організації, організаційне проектування.
43.Класифікація організаційних структур управління.
44.Централізація та децентралізація.
45.Поняття регулювання. Його види та етапи.
46.Поняття та види координації.
47.Поняття, характеристики та види комунікацій.
48.Комунікаційний процес, його елементи та етапи.
49.Організаційні комунікації, їх типи і роль в управлінні.
50.Міжособові комунікації.
51.Міжрівневі комунікації. Комунікації між підрозділами.
52.Комунікації між організацією і її середовищем.
53.Бар’єри в комунікаційному процесі.
54.Удосконалення організаційних комунікацій.
55. Сутність, значення та класифікація управлінських рішень.
56. Умови прийняття управлінських рішень.
57. Фактори, що впливають на прийняття рішень.
58. Якість управлінських рішень.
59. Моделі прийняття управлінських рішень.
60. Поняття та загальна характеристика керівництва.
61. Лідерство, вплив, влада.
62. Види керівництва.
63. Сучасні підходи до лідерства.
64. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.
65. Сутність відповідальності та етики в менеджменті.
66. Юридична і соціальна відповідальність.
67. Заходи щодо забезпечення етичної поведінки.
68. Сутність і основні параметри організаційних перетворень.
69. Результативність та ефективність менеджменту.
70. Комплексний підхід до удосконалення процесу управління фірмами.

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання рівня знань студентів проводиться за модульно-рейтинговою системою і включає поточний і підсумковий контроль. **Поточний контроль** має на меті оцінити роботу студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні роботи/семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. **Підсумковий (семестровий) контроль** є інтегрованою оцінкою засвоєння знань студентів у вигляді семестрового екзамену.

При викладанні дисципліни «Менеджмент» використовуються такі методи контролю:

- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять/семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є опитування, виступи на практичних роботах/семінарських заняттях, дискусії, обговорення і поточне експрес-тестування.
- підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і включає семестровий контроль у формі письмового семестрового екзамену.

9.1. ТАБЛИЦЯ ОЦІНЮВАННЯ (ВИЗНАЧЕННЯ РЕЙТИНГУ) НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

<table>
<tr><td colspan="2">Поточний та модульний контроль</td><td rowspan="2">Самостійна робота студента (СРС) Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)</td><td rowspan="2">ЕКЗАМЕН</td><td rowspan="3">Заохочувальні бали (затверджені Вченою радою Університету)</td><td rowspan="3">РАЗОМ – 100 балів</td></tr>
<tr><td>Семінарські заняття</td><td>Заліки по модулях</td></tr>
<tr><td colspan="3">50 балів</td><td>50 балів</td></tr>
</table>

Підсумкова оцінка за змістовий модуль оцінюється за розрахунком:

$$\overline{ПО} = \frac{O_1 + O_2 + ... + O_n}{n} \times 10$$

де O_1, O_2, ... – оцінки за знання на поточних семінарських заняттях та результати поточних тематичних тестувань;

n – кількість семінарських занять.

9.2. СИСТЕМА НАРАХУВАННЯ РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях			
Критерії оцінювання		**5 балів**	
Відмінно («5») – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.		**5**	
Добре («4») – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.		**4**	
Задовільно («3») – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.		**3**	
Незадовільно («2») – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.		**2**	
Незадовільно («1») – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.		**0-1**	
2. Самостійна робота студентів (СРС)			
Критерії оцінювання			
Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт) Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі.			
3. Залік по модулю			
Критерії оцінювання		**5 балів**	

Встановлено 3 рівні складності завдань. 1. Перший рівень – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь.	**0-5**
2. Другий рівень – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі.	
3. Третій рівень – завдання з розгорнутою відповіддю (повне обґрунтування відповіді). В цих завданнях треба зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки схемами, графіками, таблицями.	
4. Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)	
Критерії оцінювання	**5 балів**
робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	**5**
робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	**4**
робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	**3**
робота не захищена та виконана з порушенням Методичних рекомендацій	**1-2**
робота не виконана.	**0**
5. Екзамен	**50**
Семестровий екзамен як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх студентів. Екзаменаційний білет містить 20 **завдань, завдання 3-ьох рівнів** складності. **Перший рівень (завдання 1-10) –** завдання із вибором відповіді – це теоретичні питання, що мають по чотири варіанти відповідей, з яких одна є правильною. За кожне правильно виконане завдання студент одержує ***1 бал (максимально 10 × 1 = 10,0 балів)***. **Другий рівень (завдання 11-16) – завдання з короткою відповіддю.** Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, і коментарі. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється ***3 бали (максимально 6 × 3,0 = 18,0 балів)***. **Третій рівень (завдання 17-20)** – питання теоретичного характеру, які вимагають повної описової відповіді ***(максимально 4 × 5,5 = 22 балів)*** Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів. **Оцінка одержана на екзамені є остаточною.**	**0-50**

9.3. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	незараховано
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	незараховано (без права перездачі)

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методичне забезпечення та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни "Менеджмент" включає:

- Стандарти освіти (Освітньо-професійна програма);
- Навчальні та робочі навчальні плани;
- Програму навчальної дисципліни;
- Робочу програма навчальної дисципліни;
- Семестровий план;
- Навчально-методичні матеріали для проведення лекцій. Конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- Плани семінарських занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни;
- Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни;
- Завдання для індивідуальної роботи студента (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни;
- Засоби діагностики знань та умінь студентів;
- Завдання для модульного та підсумкового контролю знань;
- Екзаменаційні білети;
- Методичні, мультимедійні, опорні матеріали для лекційних, семінарських занять;
- Рекомендована література на поточний навчальний рік;
- Законодавчі та інструктивно-методичні матеріали, альбоми схем, бланковий матеріал.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

ТЕМА 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Диференціація зовнішнього та внутрішнього середовища організації 2. Роль менеджера в організації в сучасних умовах
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Сучасний стан та перспективи застосування менеджменту в діяльності організацій ▪ Психологічні вимоги до менеджера **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 2. Історія розвитку менеджменту	
Робота в малих групах	▪ Характеристика розвитку менеджменту в першій половині XX ст. ▪ Особливості сучасних підходів у менеджменті ▪ Історичні етапи розвитку менеджменту в Україні
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Процеси виникнення сучасних напрямків розвитку менеджменту ▪ Причини та особливості національних процесів розвитку менеджменту **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту	
Робота в малих групах	▪ Визначення основних законів та закономірностей менеджменту ▪ Аналіз принципів менеджменту
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Особливості реалізації законів менеджменту в діяльності організацій ▪ Врахування принципів менеджменту в організації **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 4. Функції та методи менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Людський та організаційний фактори в процесі прийняття рішень 2. Переваги та недоліки використання кількісних методів прийняття рішень
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Особливості побудови дерева рішень та вибір оптимального варіанта ▪ Порівняльний аналіз інтуїтивних рішень та рішень, заснованих на міркуваннях **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 5. Процес управління	
Робота в малих групах	▪ Розгляд управління як процесу ▪ Етапність в процесі управління

Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Перешкоди на шляху до безперервного ефективного здійснення процесу управління і засоби їх подолання ▪ Диференціація процесів управління **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 6. Планування як загальна функція менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Принципи і етапи процесу стратегічного планування 2. Визначення стратегічних бізнес-одиниць
Робота в малих групах	▪ Розробка варіантів застосування SWOT–аналізу при плануванні
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Диференціація зовнішнього та внутрішнього аналізу при плануванні ▪ Деталізація етапів процесу стратегічного планування ▪ Інструменти реалізації стратегічного плану упрвління **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 7. Організування як загальна функція менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Бюрократична модель організації 2. Методи перепроектування робіт в організації
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Департаменталізація в організації ▪ Механістичні організаційні структури управління ▪ Дивізіон альні організаційні структури управління ▪ Адаптивні організаційні структури управління ▪ Методи подолання опору організаційним змінам **1. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 8. Мотивування як загальна функція менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Змістові теорії мотивації 2. Процесуальні теорії мотивації
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Переваги та недоліки змістових теорій мотивації ▪ Переваги та недоліки процесуальних теорій мотивації **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 9. Контролювання як загальна функція менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Необхідність проведення ефективного управлінського контролю 2. Поведінкові аспекти контролю
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Основні характеристики ефективного контролю ▪ Методи здійснення контролю **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 10. Регулювання як загальна функція менеджменту	
Робота в малих групах	▪ Виявлення значимості функції регулювання ▪ Дослідження процесу регулювання в менеджменті

Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Перешкоди на шляху до ефективної реалізації функції регулювання і засоби їх подолання ▪ Світовий досвід виконання функції регулювання **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 11. Інформація і комунікації в менеджменті	
Робота в малих групах	▪ Розгляд альтернативних методів комунікації ▪ Неформальні комунікації
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Перешкоди на шляху до ефективної комунікації і засоби їх подолання ▪ Між рівневі та горизонтальні комунікації **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 12. Керівництво та лідерство	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Поведінкові теорії лідерства керівника 2. Ситуаційні теорії лідерства керівника
Семінари-дискусії Мозкові атаки Кейс-методи Презентації.	**1. Проблемне повідомлення та дискусія з питань:** ▪ Неформальні групи в організації ▪ Фактори впливу на ефективність діяльності груп в організації **2. Презентація ІНДЗ**
ТЕМА 13. Ефективність менеджменту	
Проблемні лекції	**Проблемні питання:** 1. Оцінка організаційної ефективності 2. Ключові елементи системи оцінки ефективності управлінської діяльності

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	**Ресурси мережі Факультету з навчальної дисципліни**
1	**2**
▪ Сервер Верховної Ради України: http// www.rada. gov.ua/ ▪ Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua ▪ Державна митна служба України: http// www.customs. gov.ua/ ▪ Психологія управління персоналом: // http// www.hr-portal.ru/ ▪ Ліга Бізнес Інформ: http//www.liga.net/	▪ Програма навчальної дисципліни; ▪ Робоча програма навчальної дисципліни для денної форми навчання; ▪ Навчально-методичні матеріали для проведення лекцій. Конспект лекцій з навчальної дисципліни; ▪ Плани семінарських занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни; ▪ Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни; ▪ Завдання для індивідуальної роботи студента (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни; ▪ Засоби діагностики знань та умінь студентів (збірник тестових завдань).

РОЗДІЛ 13. ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	Зміни та доповнення в робочій програмі (розділ, тема, зміст змін та доповнень)	Навчальний рік	Підпис зав. кафедрою